

एवमिति विश्वानि सर्वाणि रूपाणि धारयतीति विश्वरूपपृथक् ॥ १ ॥ एतदेव स्पष्टयति किंचिदित्यादिना ॥ २ ॥ ३ ॥ जातरूपस्वर्णयोरेवांतरैर्जात्यकृतोभेदो ज्ञेयः ॥ ४ ॥ ५ ॥ सहस्रनयनइत्यादिना विश्वे
 भीष्म उवाच एवं स्तुतः स भगवान् गुह्यैस्तथैश्वर्यानामभिः ॥ तं मुनिं दर्शयामास नारदं विश्वरूपपृथक् ॥ १ ॥ किंचिच्चंद्राद्विशुद्धात्मा किंचिच्चंद्राद्विशेषवान् ॥ क
 शानुवर्णः किंचिच्च किंचिद्विष्णुः कतिः प्रभुः ॥ २ ॥ शुकपुत्रनिभः किंचित् किंचित् स्फटिकसन्निभः ॥ नीलांजनचयप्रख्यो जातरूपप्रभः क्वचित् ॥ ३ ॥ प्रवालांकुर
 वर्णश्च श्वेतवर्णस्तथा क्वचित् ॥ क्वचित्सुवर्णवर्णो भो वैदूर्यसदृशः क्वचित् ॥ ४ ॥ नीलवैदूर्यसदृश इन्द्रनीलनिभः क्वचित् ॥ मयूरग्रीववर्णो भो मुक्तहारनिभः क्वचित् ॥
 ॥ ५ ॥ एतान्बहुविधानुवर्णान् रूपैर्विश्रुत्सनातनः ॥ सहस्रनयनः श्रीमाच्छतशीर्षः सहस्रपात् ॥ ६ ॥ सहस्रोदबाहुश्च अव्यक्तइति च क्वचित् ॥ ओंकारमुद्रिरन्वक्रा
 त्सावित्रीचतुर्दन्वयां ॥ ७ ॥ शेषेभ्यश्चैव वक्त्रेभ्यश्चतुर्वेदान्गिरन्वहून् ॥ आरण्यकं जगौ देवो हरिर्नारायणो वशी ॥ ८ ॥ वेदिकमंडलं शुभ्रान्मणीनुपानहो कुशान् ॥
 अजिनदंडकाष्ठं च ज्वलितं च द्रुताशनं ॥ ९ ॥ धारयामास देवेशो हस्तैर्यज्ञपतिस्तदा ॥ तं प्रसन्नं प्रसन्नात्मानारदो द्विजसत्तमः ॥ १० ॥ वाग्यतः प्रणतो भूत्वा वं
 दे परमेश्वरं ॥ तमुवाच नतं मूर्ध्नि देवानां मादिरव्ययः ॥ ११ ॥ श्रीभगवानुवाच एकतश्च द्वितश्चैव त्रितश्चैव चतुश्चैव मर्षयः ॥ इमं देशमनुप्राप्तममदर्शनलालसाः
 ॥ १२ ॥ न च मां ते ददृशिर्रे न च द्रक्ष्यति कश्चन ॥ ऋतेत्येकांतिकश्चेष्टात्वं चैवैकांतिकोत्तमः ॥ १३ ॥ ममैतास्तनवः श्रेष्ठा जाता यमगृहे हि ज ॥ तास्त्वं भजस्व सततं
 साधयस्व यथागतं ॥ १४ ॥ वृणीष्व च वरं विप्रम तत्स्वं यद्विहेच्छसि ॥ प्रसन्नो हंतवाद्ये हविश्च मूर्तिरिहाव्ययः ॥ १५ ॥ नारद उवाच अद्य मे तपसो देवयम
 स्य नियमस्य च ॥ सद्यः फलमवाप्तं वैदृष्टो यद्भगवान्मया ॥ १६ ॥ वरएष ममात्यं तं दृष्ट्वं त्यत्सनातनः ॥ भगवन् विश्वहृत्सिंहः सर्वमूर्तिर्महान्प्रभुः ॥ १७ ॥ भी
 ष्म उवाच एवं संदर्शयित्वा तु नारदं परमेश्वरं ॥ उवाच वचनं भूयोगच्छ नारदमाचिरं ॥ १८ ॥ इमेत्यनिद्रियाहारामद्भुक्ताश्चंद्रवर्चसः ॥ एकाग्रान्श्चितयेषु
 मूर्तिषां विप्रो भवेदिति ॥ १९ ॥ सिद्धात्येते महाभागाः पुरात्येकांतिनो भवन् ॥ तमोरजोभिर्निर्मुक्तानां प्रवेक्ष्यत्यसंशयं ॥ २० ॥ न दृश्यश्चक्षुषा यो सो न स्पृश्यः स्प
 र्शनेन च ॥ न घ्रेयश्चैव गंधेन रसेन च विवर्जितः ॥ २१ ॥ सत्वं रजस्तमश्चैव न गुणास्तं भजंति वै ॥ यश्च सर्वगतः साक्षी लोकस्यात्मेति कथ्यते ॥ २२ ॥

दायज्ञाश्च मम तनुरिति दर्शितं ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ ददृशिरदृष्टुः पदव्यत्यय आर्षः ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ मां प्रवेक्ष्यंतीत्युक्तं तत्र प्रवेशाई आलस्यरूपमाह
 न दृश्य इत्यादिना न घ्रेयः चात्सनीयत्वादिर्वर्जितः यतो गंधादिना विवर्जितः ॥ २१ ॥ रूपाय भावमुक्ता सत्वाय भावमाह सत्वमिति कार्यकारणातीतमित्यर्थः ॥ २२ ॥